

II R
3100

QK.512-TC74

16

Q. D. B. V.

DE

EXHEREDATIONE FILII IN FEVDO
EX PACTO ET PROVIDENTIA HAVD
EFFICACI

COM M E N T A T I O

Q V A M

P R A E S I D E

D. IOANNE CAROLO GEBHARDO
R E I N H A R D O

IVR. FEVD. PROF. PVBL. ET FACVLT. IVRID. IVDICIIQVE
PROVINC. IN MARCH. LVSAT. INF. ASSESSORE

O R D I N A R I O

DIE XVIII. DEC. A. S. R. MDCCCXX.

H. L. Q. C.

PVBLICE DEFENDET

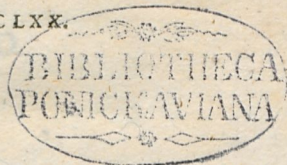
AVCTOR

IOANNES CAROLVS MARCKWORDTVS

VITEB. SAX.

V I T E M B E R G A E

EX OFFICINA GERDESIANA.

Q. D. B. V.

DE

EXHIBITIONE LIII IN FVDO

EX FACTO ET PROVIDENTIA HAD

EFFICACI

~~~~~

COMMENTATIO

QVAN

BRASIDE

D. IOANNE CAROLO GERHARDO

R E I N H A R D O

MR. FVND. PROF. IVRL. ET FACULT. IVRID. IVTROVIV

PROVINC. IN MARCH. LVSAT. INE. ASSESSORE

OR. DINARIO

die XVII. Dec. A. S. R. cliscccxxx

M. L. D. C.

PUBLICE DEFENDET

AVCTOR

IOANNES CAROLVS MARCKWORTVS

VITTEB. SAX.

~~~~~

VITTEBERGAE

EX OFFICIN. Y. GERHARDIAN.

VIRO ILLVSTRI
AMPLISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
GOTTLOB FRIDERICO
HELBINGIO
SVPREMO MILITVM APVD SAXONES
PRAETORI
FAVTORI PIE COLENDO.

VIRO ILLVSTRI

AMPLISSIMO ATQVE DOCTISSIMO

GOTTLOB FRIDERICO

HELLBINGIO

SVPERNO MILITVM AVVD SAXONVS

PRÆTORI

AVVTORI PVE COLEBDO.

VIR ILLVSTRIS,
FAVOR PIE COLENDE,

Adulatorum more, TVAM adsentatiuncula, aucupari gratiam, nefas. Non iustas laudes, non peruagatam eruditio- nis famam, non reliqua, quam late pateant, merita TVA, recenseo, non TVAE dignitatis splendo- rem harum litterarum argumentum facio. Si quid est, quod vt hasce TIBI dicarem primi- tias, potissimum me compulisse dicam, non nisi aequitas erit, mira sane, ac humani- tas TVA plane singularis. Cum enim spe- ciminis academici, ex amplis Iurispruden- tiae regionibus petiti, elaborationem conatus sim, quem digniorem TE, laboris mei eligere possem iudicem, quem ipsa Serenissimi Ele- ctoris sapientia, exercitus sui arbitrum con- stitu-

stituit, aequitate insignem? quis etiam illos, quos in hoc opusculo evitare iuventus mea vix permiserit, naevos, omnes ac singulos TE indulgentius excusabit, cuius humanitatem tot omnis ordinis aetatisque homines quotidie experiuntur? quamque plus simplici vice expertus sum ipse, postquam affinitate Tecum iungi, honos mihi contigit. Accipias igitur has plagulas tanquam specimen non tam eruditionis, quam grati, atque devoti animi.

ILLVSTRI TVO NOMINI

additissimus, observantissimus;

IOANNES CAROLVS MARCKWORDTVS,

II 2

¶. I.

Longo praefamine et multa verborum ampliatione, instituti rationem exponere, nec tenuis atque angusta ingenii vena, nec ipsius opusculi suadet exiguitas. Attamen cum iam in eo sim, vt ad specimen aliquod publicum elaborandum, variis adductus rationibus accedam, liceat mihi fautoribus, ac benevolo lectori, perpaucis mentem scribentis indicare, et iuuenilem eius laborem etiam atque etiam commendare. Facturus itaque verba, de here-

heredatione filii in feudo ex pacto et providentia haud efficaci, materia nec trita, nec sterili, paucula quae ad rem, et meliorem eius perspicuitatem faciant, praemonere, a proposito ratione haud alienum, post vero, quantum per virium tenuitatem licebit, ipsius sententiae veritatem, legum auctoritate fultus evincere, haud iniucundum, haud inanem puto laborem.

§. II.

Nemo tam iniusto, tam iniquo iudicium ferre poterit animo, ut eos, qui vel sudore ac multis laboribus, vel alio faultricis fortunae consilio, sibi, vnde vivant, commodius compararunt, ut eos inquam, a iure partis utendi excludat, ut et parentes dum inter viuos sint, opibus suis iure uti debere neget, quos potius meo arbitrio nec cura heredum, vel imo si illis liberi sint superstites, nec horum recordatio, ut vitae necessitates sibi inique denegent, compellat, secundum illud Horatii ^{a)}

Vtar, et ex modico, quantum res poscat aceruo,
Tollam, nec metuam quid de me iudicet heres,
Quod non plura datis inuenerit.

^{a)} Horat. Lib. II. Epist. II. v. 190. seqq.

§. III.

§. III.

In eo tamen fere omnes leges, quae caeterum plurimis differentiis inter se pugnant, siue romanas, siue aliarum gentium, imo barbaras spectes, in eo tamen, inquam, conspirant, vt liberos dominos pronuntient rerum a patre relictarum. *b)* Ita Plutarchus *οἱ παῖδες ὡς ὀφείλημα τὸν κληρὸν ἐκδεχόμενοι* liberi hereditatem, vt sibi debitam expectant, cuius quidem rei acq̄itate gens prisca Germanorum, inter quos plus boni mores quam alibi bonae leges valebant, adeo ducebatur, vt Tacito *d)* teste, heredes inter illos, successoresque sui cuique liberi, essent nullum Testamentum.

b) Procop. in Persic. l. 1.

d) De moribus Germanor. Cap. 20.

§. IV.

Quamuis vero haec ita sint, quamuis Romanis aliisque placuerit gentibus, liberos patrimonii relict̄i dominos pronuntiare, contra tamen et morem liberos a successione parentum excludendi antiquitus viguisse, quis est quem fugiat? An-

B

tiquissi-

tiquissima aetate et a romanae reipublicae infantia, patri tanta data erat in liberos potestas, vt cum iure vitae ac necis et exponendi, noxae dandi, vendendi, expellendi, item praeter-eundi, *e)* exheredandique largissimam et nullis fere finibus circumscriptam, *f)* haberent facultatem. Nec inter Graecos illa liberorum exclusio ignota fuit, vbi tamen potius *ἀποκήρυξις* per abdicationem seu actum inter viuos, fieri consuevit. Quae abdicationis *g)* exempla inter Romanos perinde ac exheredationis *h)* inter Graecos quamuis forte, rariora inuenies. Constat vero deabdicatione, Luciano *i)* et Quintiliano *k)* probantibus, non nisi causa cognita illam fuisse admissam.

e) Quod et adhuc tempore Cic. in more positum fuisse apparet, ex Lib. de Orat. I. c. 38.

f) Lib. II. D. de liberis et postum.

g) Notum et illustre exemplum a Valer. Max. L. V. 7. 2. vbi Caesetius iubetur filium suum abdicare quem nota sua pellere recusat pater.

It. L. V. 8. 3. verba Manlii Torquati: „Quum Silanum filium meum pecunias a Sociis accepisse mihi probatum sit, et reipublica eum, et domo mea indignum iudicio, protinusque e conspectu abire iubeo.

Certum vero est, hunc abdicandi morem Romanis recentiori aetate fuisse improbatum, l. 6. C. de patr. potest.

h) No.

h) Notum Themistoclis exemplum in Corn. Nep. C. I. *quod ego vobis*

i) In bis abdicato.

k) Declam, CCLXXXIII.

§. V.

Inter Germanos patres non habuisse ius occidendi filium, vel abdicandi, quicquid sentiat Heineccius ^{l)} magis probabile videtur, cum illud Taciti ^{m)} numerum liberorum finire, aut quemquam ex agnatis necare flagitium habitum est, quantum videmus, non satis apte de sola expositione infantum vel procuratione abortus, cuius forte criminis plane fuit ignara natio tanta morum probitate insignis. Quamvis etiam nolle- mus locum cum Lipsio emendare, et verbo agnatis, gnatis substituere, neque etiam plane eorum sententiae calculum adii- cere, qui agnatum ab agnascendo per excellentiam filium deno- tare autumant, id tamen certo certius est, et agnatum filium comprehendere, quippe qui praecipue idem nomen ac cogno- men gerit. Quoad abdicacionem vero ipse fatetur Heinec- cius ⁿ⁾ non nisi coniecturis niti suam sententiam, nec vllum eius rei exemplum posse adferi. Segestis quidem mentio- nem facit, qui passus sit, vt filia grauida seruiret Romanis,

quod vero usum abdicacionis inter veteres Germanos probare nulla ex parte videtur.

l) Elem. Iur. Germ. L. I. Tit. II. §. CXXXV.

m) De moribus Germ. c. 19.

n) Heinec. Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. VIII. §. CCIII.

§. VI.

Sic quoque dubio caret, Germanos veteres, si excipias illas nationes, quae extra fines Germaniae Lares posuerunt, et exheredationis, o) et testamenti factionis p) fuisse ignaros, quod illud Taciti: heredes successoresque sui cuique liberi, nullum testamentum, luculenter satis probat, imo recentiori aetate vtrumque plerisque locis defecisse, vel exinde commode colligitur, quod nec volam nec vestigium huius rei in iure prouinciali Saxonico deprehendamus, potius medio aevo in Germania vocabulum exheredationis denotauerit confiscationem. q)

o) Heineccii Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. VIII. §. CCII.

p) Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. VI. §. CXLI. seqq.

q) Leyser Spec. 331. coroll. I.

§. VII.

§. VII.

Quicquid ergo de exheredatione in fora nostra irrepfit, romanam habet originem, imo quod hac de re speculum Alemannicum r) habet, principia Romana egregie sapit, quippe cuius speculi alemannici conditor, teste Heineccio s) uti alibi, ita et hic iuris romani placita adoptavit, quapropter et easdem fere exheredationis causas, quas Novell. CXV. expressas nouimus, recensuit. Sed certe hoc compilatoris peregrinarum rerum studium tantum abest, ut me a proposito deterreat, quin potius in eodem confirmet, et cum ex romanis iste fontibus hauserit, apud quos non nisi de allodio reperies sanctiones, etiam de his tantum sermonem esse, certius nihil inueni. Praeterea notatu dignum videtur speculatorem per verba: Es mag ein Kind Vaters oder Mutter Erbe verwürfen, hunc morem ad allodia diserte restrinxisse.

r) Cap. CCLII.

s) Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. VIII. §. CCVII.

§. VIII.

Quae cum ita sint, certe haud exiguum nobis videtur inde rependendum esse argumentum sententiae nostrae, quod plane parentis conatus, priuandi filium feudo ex pacto et prouidentia, quacunque ex causa fiat, sit frustraneus. Antequam vero ad rem enucleandam nos accingamus, et definire, et huius diuisionis feudalis valorem vindicare, nostrum erit. Itaque feudum ex pacto et prouidentia nobis tale est, in quo natura negotii intuitu successione plane immutata mansit.

§. IX.

Sunt qui longe aliam huius feudi ex pacto et prouidentia significationem statuunt, sunt qui eius memoriam plane ex iuris feudalis scientia deleri cupiunt, et eo armati argumento, quod nullibi vestigium in omni legum feudalium copia inueniretur, omnesque sanctiones feudales illam silerent, cuius argumenti vis vero tanta nobis non esse videtur, ut illo commoti descenderemus in contrariam sententiam, nam licet verba in legibus non extent, quibus haec diuisio in feudum ex pacto et prouidentia et in hereditariam diserte
expri

exprimerentur, vtriusque tamen speciei diuersam indolem haud raro in Longobardorum moribus expressam deprehendimus. Imo rei naturae consentaneum esse puto, vt singulae in quauis disciplina species, quae inter se luculenter differunt, singulari quaelibet nomine insigniantur, et cuiuscunque qualitas sollicite anquiratur, ac determinetur. Iam vero diuersam esse in iure feudali successionem, ab illa, cui locus est in allodiis extra omnem dubitationis aleam positum, et textuum II. F. II., et II. Feud. 50. auctoritate stabilitam. Fingas igitur, vti exempla sunt II. Feud. 26. §. penult. et II. L. 40. hanc legis prouisione inditam naturam, per pacta esse mutatam, et successionem, quae obtinet in allodiis, substitutam, imo facultatem de beneficio disponendi concessam, nonne haec quae efficitur feudi species a feudo illo intuitu successionis proprio, vt aera lupinis differt, nonne inde effectus proficiscuntur e diametro contrarii?

Quid igitur impedit, quo minus rem per se diuersam diuerso quoque nomine distinguamus? Quod si vero omnes diuisiones omnesque terminos technicos, quos in iure communi verbis expressos non deprehendis, velles proscribere, et distinctionem iuris rerum in ius in re et ad rem, diuisionem

nem

nem domini minus pleni, in directum et utile, quarum quidem notionum ius romanum plane ignarum est, aliasque innumera- biles, quibus tamen usus, neque dogmaticus neque practi- cus plane est denegandus, deberes eliminare.

t) Conf. Ill, Baueri Dissert. de Vasallo exheredante.

§. X.

Arridet nonnullos vel illa sententia, diuisionem feudi in hereditariam, et ex pacto et prouidentia non quoad nomen solum, sed etiam quoad rem legum fundamento destitui, successionem filiorum ratos, in feudo plane esse hereditari- am, ideoque omnia iura allodialia esse applicanda. Verum enim vero vt reliquas successionis descendendum allodialis et feudalis differentias, exclusionum inhabilium ad seruitia, naturalium et per subsequens matrimonium legitimatorum, adoptiuorum, nepotum ex filia, qui omnes ius hereditarium ex lege habent, taceam, in eo tamen certus sum, filium ae- que ac reliquos agnatos lege primae inuestiturae, et pacto maiorum succedere, neque ipsius ius nisi in quantum expres- se per leges licet, facto patris posse interuerti.

§. XI.

Iam vero ad rem nobis erit redeundum, et cum patris moribus qui quidem iuris clientelaris genuini et puri sunt fontes, tam testamenti factionem quam exheredationem exulasse, iam supra multis probare simus conari, satis validum inde profecto nanciscimur argumentum, ad sententiam nostram corroborandam. Quamvis enim deinde peregrinorum iurium receptione illi mores quodammodo essent mutati, mutatio tamen illa, saltem allodia, non feuda, ad quae illae peregrinae leges plane non sunt applicandae, afficit. Miror sane, neque satis nunquam mirari possum, et inter Longobardos origine Germanos, quibus tamen in allodio Romana consuetudo intuitu testamentorum et exheredationis quodammodo probata fuit, u) testamenta et exheredationem intuitu beneficiorum exclusisse, quod quidem manifeste ex l. F. 8. pr. apparet; quicquid alii sentiant, qui verba nulla ordinatione patris manente vel valente ad solam filiarum exclusionem, quam tamen ex eorum principio filius heres aequae non posset impugnare, restringunt, nullam verbi aequaliter, quod sane statum ibi sistit controuersiae, rationem habentes.

u) Lex Longobard, C. II. Tit. XIV. §. 12.

§. XII.

Possit forte suspicio interpolationis in vulgata exoriri, propterea quod in Barthol. Baraterii ^v) compilatione illa verba: nulla ordinatione defuncti manente vel valente deficiant, et sane mirum est, quod inter ridiculas romanizantium huius textus contorsiones, quarum mentionem facit Bitschius ad hunc textum, nec illa locum inuenerit. Sed certe in accurata Mincuccii ^w) editione solo verbo: manente, omisso lectio vulgata obuia est, et praeterea doctrinae ipsi II. F. 9. et II. F. 35. pr. quam maxime fauent. Hinc, quod patrem inter liberos de feudo posse disponere, illoque eos priuare credunt, certe ex non satis congrua textuum II. F. 45. et II. F. 51. §. 4. profectum esse interpretatione, videtur. Etenim quamuis textum II. F. 45. ob verborum generalitatem non de feudo hereditario explicandum esse ipsi arbitremur, adeo vt filium paternam hereditatem repudiantem feudum ex pacto et providentia retinere posse ipsi negemus, quae quidem explicatio a nonnullis antiquioris aetatis Doctoribus probata, in Const. Elect. 47. P. II. irrepsit, ubi haec verba sancita legimus: Nach gemeinen Rechten muß der Sohn des Vaters Erbe mit seyn, da er die Lehen-Güter von ihm ererben will und kann sich der Erbschaft nicht äußern und die Lehen behalten, es sey denn Feudum

Feudum ex pacto, und er thue sich der Erbschaft vermittelst eines gebührenden Inventarii unterfangen, diessfalls kann er das Lehen behalten: id tamen analogiae iuris et regulis herme-
 neuticis consentaneum, cessare vbi ratio legis cessat, et il-
 lius dispositionem, ratio vero prohibita separationis feudi
 ab allodio manifeste haec est, vt ne fraudibus ansa praebear-
 tur, et filius repudiata hereditate, retento dumtaxat feudo aes
 parentis alienum, declinare queat, et debitam patri reverentiam
 laedat, cuius quidem maximum praesidium in Edicti
 Torgav. §pho da aber ein Vater. Et quamuis etiam patrem
 de iure communi posse filium, in quantum heres est, a feudo
 arcere, et alia quacunque ratione aequalem successionem
 impedire, vel in ipsius praesudicium feudo onus imponere,
 concederemus, quod tamen cum testamentariae dispositio-
 nis a natura feudi alienae, nullibi mentio fiat, tantum abest,
 vt persuadere nobis queamus, vt potius text. II. Feud. 45.
 ex l. F. 8. explicandum, et restringendum esse putemus, in-
 de tamen id, ut pater quoque filium, quem ipse ab hereditate
 exclusit, posset feudo priuare, sine iniuria non posset infer-
 ri. Positum enim est, II. Feud. 45. in illius arbitrio, num
 velit vtrumque habere, an vtrumque repudiare, haec quam
 leges dant electionem, factum patris non potest interuerrere,

non repudiat hereditatem, ergo neque ut feudo careat, leges illum adstringunt. Ut paucis omnia complectar, claudicat hoc aduersariorum argumentum, de exheredatione: filius ius feudale, ergo, patet ad ius romanum, quod patri iustis ex causis, filium exheredandi confirmauit facultatem, in subsidium aditus, claudicat inquam, cum potius, uti docuimus feudum dispositioni moribus maiorum inter viuos et mortis causa plane non sit obnoxium, praecipue, cum plane iniqua sit romani ad feuda ob defectum receptionis applicatio, potius retorquendum esse argumentum hac ratione autumo. Quicumque actus de feudo per leges feudales non licet, plane non licet, hic, exclusio filii a feudo per leges feudales, quippe quae hanc rem silent, vel ex aduersariorum opinione non licet, ideoque certe plane non licet.

u) Libell. Feudor. reformat. c. 5.

w) Lib. II. Tit. VII. de success. feud.

§. XIII.

Paullo accurratius rem si anquiramus, oppido apparet, filiorum antiquitus successionem plane fuisse immutabilem, cui quidem rei saepius laudati Taciti verba, Heredes successoresque sui cuique liberi, nullum testamentum, haud dubiam

biam conciliant fidem. His quidem temporibus feudorum usum nondum extitisse, in seculi tamen genio, vbi cum pigrum atque iners videretur, sudore acquirere, quod posset sanguine parari, et cum ob rarum auri argentique usum, unde militibus possent stipendia praestari, non suppeteret, rei originis iam fuisse opportunitatem, alii iam fusius exposuerunt. Feudis deinde sequenti aetate inuentis, illud filiorum, qui sub inuestitura parentum comprehendebantur ius in bonis parentum proprium moribus maiorum per secula viguisse innumerabiles leges, innumerabilia docent diplomata. Exempla sint I. P. S. Lib. I. art. 9. ubi haec verba leguntur, Stirbt auch einer der sein Lehen einen andern auffassen soll, dessen Sohn ist es nicht pflichtig aufzulassen, er habe denn deshalb mit gelobet, it. lib. II. art. 21. Hat auch ein Mann einen Sohn, der sein Lehns-Erbe ist, nach Lehen-Recht, er behält seines Vaters Gebäude gar auf seinen Lehnen mit mehrern Rechte, denn der sein Erbe ist nach Land-Rechte. Porro II. S. 6. LV. Der Mann ist nicht pflichtig seines Herren Gelübde jemand zu leisten, noch auch sein Sohn seines Vaters, daß er sein Guth auflassen solle, quae quidem consuetudo et I. F. A. Cap. XCVIII. §. 2. iisdem fere verbis munitur. Hos vero patrios mores neque

ius Longobardicum, deinde receptum potuit detrudere, si vel sanctiones his contrarias contineret, exinde prono alueo fluere apparet, hoc filiorum ius in feudo proprium, in quantum non recentiori lege fuit ademptum, uti quidem intuitu nominum patris passiuorum, reuocationis, item amissionis ob feloniam factum esse constat, et hodie adhuc habere virtutem. Multo igitur minus intuitu exheredationis peregrina Iuris Rom. principia immiscenda esse arbitror.

§. XIV.

Quae cum ita sint, mirus sane est, qui hac de re occurrit DD. dissensus. Alii qui hereditariae successioni favent, exclusionem filii a feudo in distincte admittunt, alii illam expresse et nominatenus si fiat, valere credunt, non tacite, rati, sub generali illam comprehendi, alii de feudo antiquo quidem non posse a patre propelli, bene tamen de nouo arbitrantur, alii denique ad illius validitatem delictum, Nov. CXV. enarratum, a filio contra dominum commissum, requirunt. Quid in tanta opinionum varietate ipsi sentiamus, fusius erit exponendum.

§. XV.

§. XV.

Nostro iure ponimus denegationem testamenti factio-
nis de feudo, ex analogia iuris Longobardici et Germanici,
inter naturalia contractus feudalis, seu eiusmodi qualitates,
quae negotio ex ipsa legis sanctione adhaerent, ut nisi pacto
remoueantur, inesse praesumantur, nisi I. F. 8., et locis ex
iuribus Germanicis supra excitatis. Hinc prono alveo fluit,
illam ubique per pactum adiectum haec natura non sit
mutata, nisi forte personarum adhibeatur, quarum interest
consensus, plane exulare. Cessat igitur in omni feudo anti-
quo et nouo, masculino et foemineo, vel alio improprio
quocunque, quia feudum in vno improprium, in reliquis
proprium censetur. Effectum igitur duntaxat habet in eo
casu, ubi inter partes contrahentes id actum, ut vasallo per
ultimam voluntatem de feudo disponere liceat, ideoque du-
bio procul in hereditario, vel mere tali, vel eius indolis ut
concessa sit testandi facultas, solummodo locum sibi vindic-
cat. His igitur sic se habentibus facile apparet, et exhereda-
tionem, quippe quae testamentum supponit, non nisi in
eiusmodi feudo esse efficacem.

§. XVI.

Quod ad obiectiones aduersariorum attinet, miror Leyserum subtilissimum, *) exheredationem quam sine vlla limitatione iuris naturae esse ait, indistincte ad feuda explicare. Quodsi enim hanc vindictam, quae moribundum vix decet, ob causas Nov. CXV. propositas, sine vllo discrimine et cum privatione alimentorum, ad quae praestanda pater dubio procul est obstrictus, parenti iure naturali competere crederemus, cum potius in Pauli ICti y) sententiam qui ratio, inquit, naturalis, quasi lex quaedam tacita liberis parentum hereditatem addicit velut ad debitam successionem vocando, eamus; tamen illam ad feuda, quae pleno iure non possidet vasallus, et quae sua natura testamentariam dispositionem respuunt, posse extendi, nulla ratione nobis persuadebit, neque etiam a sententia nostra nos dimovebit illud II. F. 24. §. 2. quod ex illius z) et aliorum sententia, exheredationes in feudo stabilire debeat. Ibi enim exheredationis vti repudii, et donationis incidenter tantum mentio fit, vt quilibet iacturam feudi ob feloniam, naturali et ciuili ratione esse suffultam, perspiciat. Nec vti nobis vt diuortii et soluendi matrimonii rationes ex isto textu repetamus, vnquam concedi posset, ita nec exheredandi iuris argumenta inde repetenda

tenda esse, et illius in feudo usum ex hoc capite probandum esse persuasi sumus. Multo magis, etiam quae bona mente vocatur, licet quoque dissentientem Leyserum ^{aa}) habeamus, effectu in feudo destituitur, quippe cuius hodie vel in alodiis per Dec. xxv. nov. de ao. MDCCXLVI. exiguus usus est, praeterea casus illi, quibus in LL. filium non mala mente exheredari dicitur, scilicet si filius vel prodigus sit, vel furiosus, vel impubes, vel denique si sit obaeratus plane in feudo ob diversam indolem exulant. Furiosus enim per se excluditur a successione et filij prodigalitas nepotibus vix detrimento est, aes tandem filio alienum non ex feudi deinde nacti substantia est soluendum. Ergo cessat ratio. Nepotibus enim ex filio prodigo et obaerato feudum per se conseruatur.

a) Leyser spec. CCCLVII. coroll. 2.

β) L. 7. D. de bonis damnat.

α) Spec. CCCLVIII, med. 4.

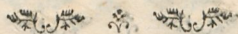
aa) Spec. aH.

§. XVII.

Quod vero illorum sententiam attinet, qui exheredationem expresse et nominetenus si fiat, valere contendunt, hoc

D

nihil

nihil discriminis facere asserimus, vtrum expresse pater mentem suam, quod filius et feudo carere debeat declarauerit, nec ne. Nam cum omnem testamenti factionis facultatem, in feudo nisi expresse ita pactum sit, locum non inuenire iam supra demonstratum fit, cum et exinde prono aluco fluat, vt et exheredandi potestas exulet, quid discriminis facere possit illa limitatio si non generaliter sed nominatim facta sit exheredatio, nulla ratione perspiciamus. Si enim verum est, quod omne nihil excludat, omnis vero exheredatio in feudo ex pacto et prouidentia cesset, quis vel illam, quae nominatim facta, validam esse contenderet.

§. XVIII.

Neque sane maiorem usum in nouo praestat iste patris exheredandi conatus, quamuis dissentientium numerus hac de re haud sit exiguus. Nouo enim etiam inest natura feudi illa, quae testamentariam respuit dispositionem, et ius succedendi filiis in feudo nouo aequae ex domini concedentis beneficio quaesitum est, quod facto patris non potest interuerti. Nec hoc sine ratione, testante illo Longobardorum axioma: II. F. 23. „Huius autem generis species quaedam beneficium est illud, quae ex beneuolentia ita datur alicui, vt
 „ PRO-

„proprietas quidem rei immobilis beneficiatae, penes dan-
 „tem remaneat, ususfructus vero illius, ita in accipientem
 „transeat, ut ad eum, heredesque suos masculos, siue foe-
 „minas, (si de his nominatim dictum sit,) in perpetuum
 „pertineat, ad hoc, ut ille et sui heredes fideliter domino ser-
 „viant. „ Quam ob rem etiam textibus et argumentis a
 Schradero *bb)* in medium prolatis, nullam sane vim probandi
 inesse, haud dubius asseuero.

bb) Tractat. Feud. P. VII. cap. II. n. 19. 22.

§. XIX.

Aggredimur denique illorum opinionem, qui si fi-
 lius dominum offenderit, vel aliquid in ipsum quod Nov.
 CXV. pro iusta exheredationis causa traditur, commiserit,
 hoc licitam facere exheredationem, affirmare student. Ne-
 scio sane, quo textu, in toto legum Feudalium complexu
 eiusmodi niti debeat sententia. Nam vindicta certe ideo
 patri plane non competit tanta, ut statim a successione here-
 ditaria filium excludere posset, multo minus a feudo, quo
 illum privare plane nequit, potius ex sanctione II. F. 55. §.
 2. pater a Domino requisitus deducat filium ad satisfaciend-
 um domino vel a se separet necesse est. Quod si vero non ad

satisfaciendum deduxerit filium, tanquam criminis in feloniam degenerantis particeps, pater quidem feudo priuatur nihilominus tamen, non nisi eo casu feudum amittit filius, satisfactionem si domino directo recuset, secundum vulgares illos poetae versus:

Non erit in feudo successor idoneus ille,

Ni prius accensam domini placauerit iram.

Quam itaque leges causam non tanti faciant, ut amissionem feudi absolute contrahat, illam certe nec exheredationis esse voluerunt, praecipue cum feudi priuatio non patris sed solius domini arbitrio esset relicta, cuius forte facilem vel criminis remissionem vel emenda expiandi veniam, precibus efflagitabit.

Quo quis enim maior, magis est placabilis irae,

Et faciles motus mens generosa capit. *cc.)*

cc.) Ovid Trist. III. V. 31.

§. XX.

Cum spectris pugnant illi qui Domitianum quasi dubium, utrum liceat pro anima exheredare filium, sibi mouent. Oppido enim apparet, hanc hypothesein legibus esse plane reprobatae, neque naturam feudi intuitu prohibitae dispo-

dispositionis inter viuos aequae ac mortis causa nulla ratione mutari, licet pro anima iudicauerit Vassallus, ita enim Fredericus II. F. 55. textu illo non atramento sed sanguine tincto: Hac edictali. „Deo propitio valitura lege sancimus, „vt nulli liceat feudum totum vel partem aliquam vendere, „vel pignorarē, vel quocunque modo distrahere, seu alienare, vel pro anima iudicare, sine permissione illius domini, ad quem feudum spectare dignoscitur. Et Ictus II. „F. IX. §. 2. Donare autem, aut iudicare pro anima, nullius curiae poterat, consuetudine. „Voculam vero pro anima nihil aliud significare, quam piis causis destinare, vel testari, pro animae, vt olim putabatur, commodo et salute tralatitium est. Egregie hac de re Augustinus *ff*) iudicauit, quicunque, inquit, vult exheredato filio heredem facere ecclesiam, quaerat alium, qui suscipiat, non Augustinum, imo Dei propitio nullum inueniet.

dd) causa XVII. Qv. IV.

§. XXI.

Multo minus vero in feudo primogeniturae exhereditatio locum habere potest, ab illo enim successor neque si heres sit, potest repelli, praecipue in regali. Principium enim Iuris Longabardici, quo filius non possit separare feudum

ab allodio locum ibi plane non inuenit, propter defectum receptionis. Tacito enim Principum consensu receptum esse constat, sed principes et suas inter se controuersias ex hac fati inepta consuetudinum compilatione decidi passos esse, plane incredibile est, quin potius quaestiones publicas ex pactis, legibus fundamentalibus, et iure gentium et naturae componendas esse, tam certus sum, quam qui certissimus. Quemadmodum vero ius primogeniturae, publica, plerumque imperii lege vel pactis familiarum illustrium, ac prouisione maiorum nititur, et personalissimi, ut ita dicam iuris nomine insigniri posset, ita certe pater testamento vel prorsus tollere vel natu maiori praeterito, nisi ipse plane inhabilis sit, alii, ex ultro genitis, filio, feudum dare vel relinquere nequit. Eiusmodi enim feuda non patri solum, sed filiis etiam lege primogeniturae, acquisita esse, neque solo patris beneficio aut hereditario saltim, sed potius gentilitio iure ipsis deberi, nouissimi iuris est. Quod si itaque patri aliter circa haec disponere liceret, non solum publicarum legum vis ac vigor infringeretur, et prouisio maiorum elideretur, sed ius etiam, ab ipsius momento natiuitatis quaesitum, praeter omnem acuitatem interuerteretur, cum quidem, ut Grotius defendit natu maior successor sit, quem ipse Deus monstrat.

§. XXII.

§. XXII.

Commendata a Hornio ^{ee)} cautela, quod pater deberet vendere feudum, eoque efficere exheredatum filium pretio carere, vera quidem, cum reuocationis iuris destitutus filius, quippe quod legibus et patriis, et iure Longobardico, ipsi ereptum, atque ius filiorum antiquum in eo mutatum est, in eo deberet acquiescere, et pretium ex feudo redactum, non in locum rei succedat, sed naturam alodii habeat, ideoque exhereditatio filii per se valida, dubio, procul illud comprehendat. Attamen cum exulet libera de feudo disponendi facultas, et omnis feudi alienatio contradictioni et senioris, et simul inuestitorum sit obnoxia, illa plerumque inanis esse videtur.

^{ee)} Jurisprud. feud. cap. 14 §. 11.

§. XXIII.

Feudum ex pacto et providentia, siue nouum sit, siue antiquum, siue expresse id praeceperit pater, siue non, quia omnis ipsius de feudo dispositio exulat, filio instituto in legitima non imputatur. Ad quam quaestionem etiam nobiscum respondendum esse, existimat Hornius, ^{ff)} feudum ratus quod ex providentia maiorum filio debetur, aeri alieno simile, quod ante omnia ex bonis deducendum sit, nec etiam legitimam nisi

dedu-

QKTK 3100

32

deducto aere alieno deberi. Sic res per se quidem certissima ex spuris et peregrinis principiis demonstratur, cum potius dicendum esse arbitremur, feudum plane non esse in hereditate, sed separato et singulari iure deberi, ideoque non posse portionem portionis ab intestato debitae efficere. Quod si enim esset in hereditate patris, et filiabus augmentum legitimae inde competeret, quo tamen tantum abest ut ab aliquam cum iuris assensu sit adstructum. In eo vero Horonii sententiae non possumus subscribere, si regulam, quod feudum non sit imputandum in legitimam, ad eum casum restringit, quo pater illud noviter titulo oneroso non acquisierit, vel bona allodialia obtulerit. Beneficium quamvis hac ratione quodommodo patris sit, tamen pro lubitu filio non potest auferri, potius quae filio destinata successio immutabilis antea voluntatis erat, iam necessitatis esse videtur.

ff) Ibid. feud. cap. 14. §. 12.

ERRATA:

p. 9. §. III. pr. successoresque sui cuique liberi, essent nullum testamentum
l. successoresque sui cuique liberi essent, nullum testamentum. p. 10. §. IV.
pr. deabdicatione, l. de abdicatione. *ibid.* not. f) pr. lib. II. l. L. II,
p. 11. §. V. pr. adferri, l. adferri. p. 12. not. g) pr. 331. l. 357. p. 14.
§. VIII. pr. repentendum, l. repetendum. p. 15. §. IX. pr. stabilitam, l. sta-
bilitum. p. 16. §. X. pr. inhabilum l. inhabilium. p. 17. §. XI. pr. nun-
quam, l. vnaquam. p. 21. §. XIII. pr. sein, l. ein. *ibid.* pr. II. S. 6. LV,
l. I. F. S. c. LV. p. 22. §. XIV. pr. in distincte, l. indistincte, p. 24. §. XVI,
pr. explicare, l. applicare.

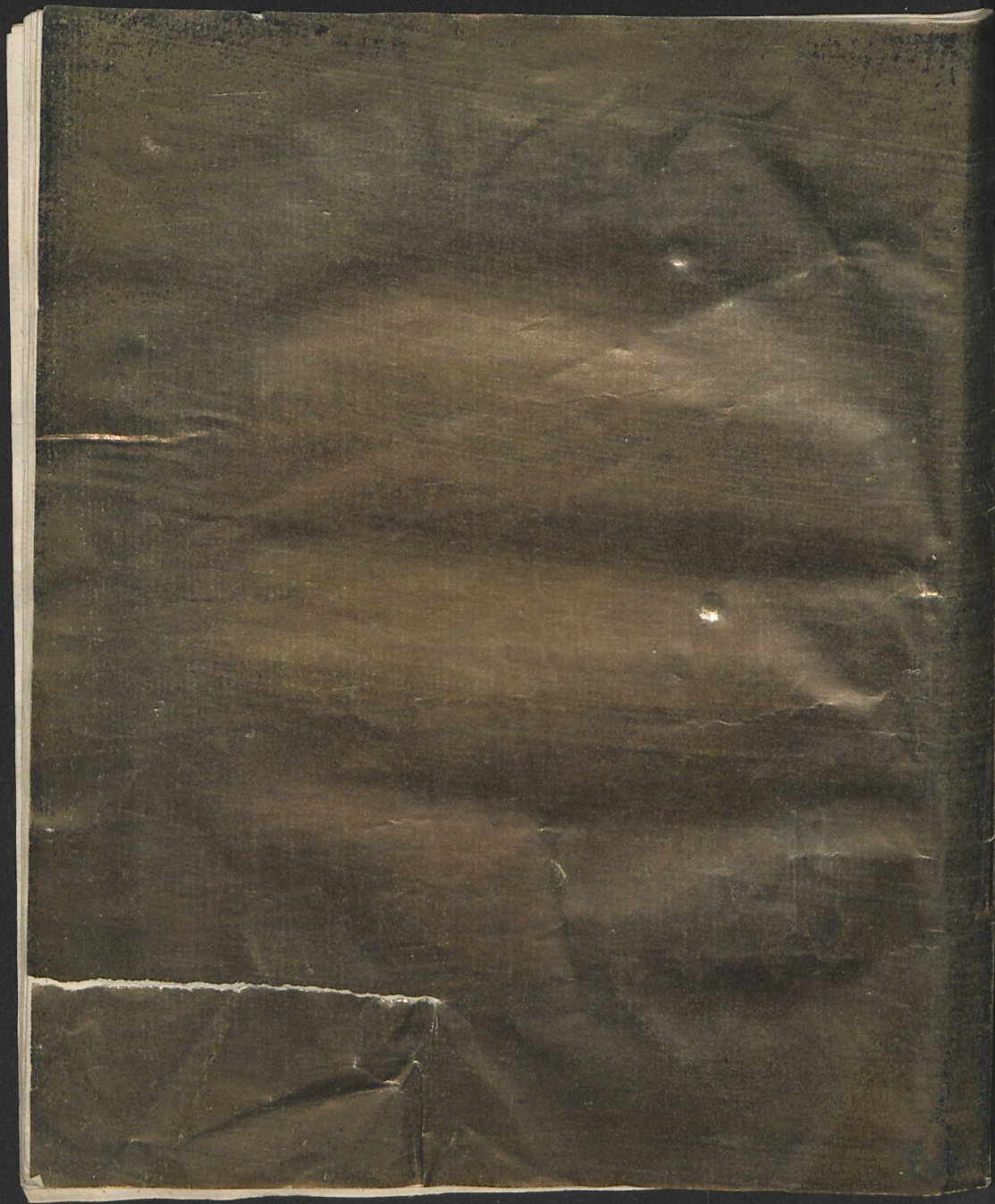
ULB Halle
004 927 362

3

MO

Q. D. B. V.

DE

EXHEREDATIONE FILII IN FEVDO
EX PACTO ET PROVIDENTIA HAVD
EFFICACI

COM M E N T A T I O

QVAM

P R A E S I D E

D. IOANNE CAROLO GEBHARDO
R E I N H A R D O

IVR. FEVD. PROF. PVBL. ET FACVLT. IVRID. IVDICIIQVE
PROVINC. IN MARCH. LVSAT. INF. ASSESSORE
O R D I N A R I O

DIE XVIII. DEC. A. S. R. c1818 c1818

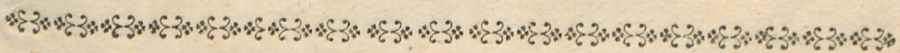
H. L. Q. C.

PVBLICE DEFENDET
AVCTOR

IOANNES CAROLVS MARCKWORDTVS

VITEB. SAX.

V I T E M B E R G A E
EX OFFICINA GERDESIANA.

